

Dekanat Grodno – Zachód W ciągu długich pięciu stuleci w Hoży powstały trzy katolickie świątynie. Pierwszy kościół w Hoży pw. św. Piotra Apostoła powstał z fundacji króla Kazimierza Jagiellończyka (tzn. do 1492 r.). Król Kazimierz wydał przywilej, na mocy którego na utrzymanie parafii ofiarował dwa jeziora i dwa młyny. W 1494 r. przywilej potwierdził wielki książę litewski Aleksander. W czasie "potopu szwedzkiego" (1654 – 1667) miasteczko zostało całkowicie spalone wraz z kościołem. Odbudowano je już na nowym miejscu – na północ od poprzedniego, w dół Niemna, nad prawym brzegiem Hożanki. O tym istnieje ciekawe podanie. W 1655 r. wojska szwedzkie całkowicie spaliły miasteczko razem z kościołem. Wierni, ratując cudowny obraz Matki Bożej Pocieszenia, schowali go w lesie. Potem Najświętsza Maryja Panna, objawiając się wiernym, zażyczyła sobie, by nowy kościół pobudowano właśnie w tym miejscu, gdzie był schowany obraz. Tu też przeniosło się miasteczko. Nowy drewniany kościół zbudowano w 1662 r. i poświęcono pod podwójnym wezwaniem: świętych Piotra i Kazimierza (według innych źródeł, kościół w Hoży do XX w. miał tytuł świętych Piotra i Pawła oraz Matki Bożej Pocieszenia, której obraz umieszczono w głównym ołtarzu). Już w 1662 r. obraz Matki Bożej Pocieszenia został ozdobiony różnymi wotami, a w 1879 r. ks. Bronisław Strumiło sprawił pozłoczone ramy. W 1913 r. na tych miejscach, gdzie wcześniej stały drewniane kościoły, postawiono pomniki.

† W końcu XVIII w. ogromna hożska parafia rzymskokatolicka została podzielona na trzy: Hoża (prawy brzeg Niemna), Hożka-Sylwanowce (część zaniemeńska) i Teolin-Sopoćkinie.

Budowę istniejącego dzisiaj murowanego kościoła w Hoży niedaleko miejsca kościoła drewnianego rozpoczęto w 1862 r. dzięki staraniom ówczesnego proboszcza ks. Pawła Tronczyńskiego. 30 kwietnia 1862 r. odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego. Technicznym kierownikiem został grodzieński architekt Jakub Fordon, ojciec przyszłego kandydata na ołtarze – o. Melchiora Fordona OFM Conv. Pierwsze nabożeństwo w nowo pobudowanym "pracą i ofiarą parafian" kościele odbyło się 30 listopada 1869 r. (według innych źródeł, budowę zakończono w 1865 r.), kiedy kościół poświęcił ks. dziekan Aleksander Gintowt. Nadano mu tytuł świętych Apostołów Piotra i Pawła i Matki Bożej Pocieszenia.

26 października 1847 r. ówczesny proboszcz ks. Stanisław Girulski założył przy kościele bractwo Najświętszej Matki Pocieszenia, św. Augustyna i św. Moniki. Jest wzmianka o działającym tu w 1853 r. szpitalu. W 1866 r. do świątyni w Hoży przeniesiono obrazy (a także metryki z lat 1740 – 1866) z nieczynnego kościoła w Przywałce. Od 1909 r. dzięki staraniom ks. Konstantego Teżyka uroczystość Matki Bożej Pocieszenia stała się świętem parafialnym

(obchodzono je w pierwszą niedzielę po św. Augustynie). W XIX w. do parafii należały kościoły w Przełomie i Druskienikach (od 1920 r. – samodzielna parafia, obecnie Litwa), a do skasowania – także filia w Przywałce. W 1927 r. arcybiskup wileński Romuald Jałbrzykowski konsekrował kościół.

Jest on świątynią dwuwieżową w stylu neogotyckim, prostokątną i bezapsydową, której fasada jest wyłożona kamieniem ciosowym i otynkowaną cegłą. Do 1944 r. w trójpoziomowych wieżach mieściło się pięć dzwonów: cztery w jednej i jeden duży, z wizerunkiem Matki Bożej Hożskiej o wadze 31 pud, ofiarowany w 1907 r. przez Serafina Gołubińskiego – w drugiej. W 1885 r. kościół i kamienne ogrodzenie kościelnego terytorium zostały pokryte dachówką (obecnie na kościele jest dach blaszany). Podłoga w kościele była drewniana, tylko w prezbiterium – cementowa. Sześć kwadratowych filarów dzieli wnętrze kościoła na trzy nawy. Wewnątrz są trzy ołtarze, wykonane techniką malarstwa neobarokowego, oraz cztery drewniane kompozycje ołtarzowe.

Przed wybuchem pożaru 1944 r. w kościele znajdowało się pięć dwupoziomowych ołtarzy. Obraz Matki Bożej Pocieszenia w głównym ołtarzu barokowym był zasłaniany obrazem świętych Piotra i Pawła (do 1907 r. – obrazem św. Dominika). Wokół pierwszego poziomu ołtarza znajdowały się figury świętych Augustyna i Jozafata, na drugim poziomie mieścił się obraz Przemienienia Pańskiego (do 1907 r. – rzeźba Ukrzyżowania). W lewym bocznym ołtarzu nad obrazem św. Antoniego z Padwy (do 1907 r. mieścił się tu obraz świętych Piotra i Pawła) znajdował się obraz Matki Bożej Różańcowej, wokół pierwszego poziomu - figury świętych ewangelistów Jana i Łukasza, drugiego – 5 rzeźbionych aniołów. W prawym bocznym ołtarzu nad obrazem Matki Bożej z Lourdes (do 1907 r. – obraz św. Antoniego), który był zasłaniany obrazem św. Kazimierza, był obraz św. Augustyna (do 1907 r. – obraz św. Marii Magdaleny). Na pierwszym poziomie mieściły się figury świętych Ewangelistów Marka i Mateusza, na drugim – także 5 rzeźbionych aniołów.

Kolejne dwa ołtarze zostały ustawione w 1883 r. przy środkowych filarach i przebudowane w 1907 r. W lewym ołtarzu nad obrazem Matki Bożej Szkaplerznej znajdował się obraz św. Teresy (do 1907 r. – nad Ukrzyżowaniem obraz MB Szkaplerznej), na pierwszym poziomie - figury świętych Apostołów Andrzeja i Jakuba, na drugim – 7 rzeźbionych aniołków. W prawym ołtarzu nad obrazem Biczowania mieścił się obraz św. Marii Magdaleny (do 1907 r. – obraz św. Teresy), na pierwszym poziomie - figury świętych Apostołów Tomasza i Szymona, a na drugim – 4 rzeźbione aniołki. W 1944 r. przy wycofywaniu się niemieckich wojsk okupacyjnych kościół został spalony. Jednak dzięki proboszczowi ks. Bolesławowi Gawrychowskiemu (+1996) i kapucynom z Przełomu, odbudowano go tuż po wojnie (rzadki przypadek w czasach władzy radzieckiej). W 1950 r. z zamkniętego kościoła Pobrygidzkiego w Grodnie przewieziono tu ławki, wykonane w 1646 r. przez mistrza Georga Zechela. W latach siedemdziesiątych kościół otrzymał status zabytku architektury z cechami neogotyku.

Dzisiaj obraz Matki Bożej Pocieszenia w głównym ołtarzu jest zasłaniany tytułowym obrazem świętych Apostołów Piotra i Pawła. Boczne ołtarze są dwupoziomowe, w lewym mieści się obraz św. Kazimierza (w niszy pod obrazem umieszczono figurę Matki Bożej), a nad nim – obraz Matki Bożej Różańcowej. W prawym ołtarzu – obraz św. Antoniego z obrazem Przemienienia Pańskiego. Kompozycja ołtarzowa przy prawym filarze, bliżej ołtarza, jest poświęcona Najświętszemu Sercu Pana Jezusa (przy lewym jest ambona).

Przy filarach środkowych mieszczą się obrazy: Biczowania Pana Jezusa (po stronie lewej) i Matki Bożej Przełomskiej (ze zniszczonego kościoła w Przełomie). Na chórach są ustawione 12-głosowe organy. Na ścianie świątyni umieszczono płytę pamiątkową z imionami parafian,

Kościół św. Piotra i Pawła w Hoży

Wpisany przez Антон Шыдлоўскі
17.03.2011 03:00

którzy zginęli podczas II wojny światowej.

Do parafii świętych Piotra i Pawła w Hoży należy kościół w Przełomie. W wielu miejscach tej parafii, np. we wsiach Gumbacze i Cidowicze, zachowały się postawione na początku XX w. przydrożne granitowe pomniki z krzyżami i nadpisem w języku polskim: "Od głodu, choroby, ognia i wojny zachowaj nas, Boże". Współczesny pomnik wierni postavili w 1989 r. w Hoży, przy wyjeździe do Przywałki.